

Erhvervsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K
E-mail: askmyr@em.dk og malmmu@erst.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
MOBIL 91325719
MIKL@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 22/02436-2

14. OKTOBER 2022

HØRINGSSVAR OVER SPECIALUDVALGSHØRING OM EU-KOMMISSIONENS CALL FOR EVIDENCE OM KOMMENDE FORSLAG TIL CRITICAL RAW MATERIALS ACT

Erhvervsministeriet har ved e-mail af 30. september 2022 via EU-specialudvalget for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til EU-Kommissionens Call for Evidence høring om kommende forslag til Critical Raw Materials Act.

Instituttet har følgende bemærkninger:

EU-Kommissionen har identificeret negative sociale og miljømæssige indvirkninger som et af seks centrale problemer i forbindelse med unionens fremtidige forsyning af råstoffer (critical raw materials). I den forbindelse bemærker instituttet, at udvinding og forarbejdning af råstoffer tillige kan have alvorlige negative indvirkninger på både arbejdstageres og lokalsamfunds rettigheder. Grundet EU's importafhængighed på området risikerer unionen at outsource de negative eksternaliteter i forbindelse med råstofudvinding og råstofproduktion til tredjelande og deres rettighedshavere.

Negative menneskerettighedsindvirkninger, herunder med konsekvenser for oprindelige folk, er veldokumenterede i forbindelse med adskillige råstoffer. Dette omfatter alvorlige miljøforringelser og tilhørende menneskerettighedsindvirkninger ved udvinding og forarbejdning af sjældne jordarter¹ (light rare earth elements), børnearbejde i forsyningskæden af kobolt² samt krænkelse af oprindelige folks rettigheder og indvirkning på adgangen til vand ved

¹ [Toxic rare earth mines fuel deforestation, rights abuses in Myanmar, report says \(mongabay.com\)](https://www.mongabay.com)

² [Home - Fair Cobalt Alliance](https://www.faircobalt.com)

produktion af lithium³. Denne evidens er særligt bekymrende, idet mange forekomster, miner og forarbejdningsanlæg er hjemmehørende i skrøbelige stater, konfliktområder eller jurisdiktioner, hvor miljøforvaltning, arbejdsforhold og beskyttelse af de omkringliggende samfund er underlagt mangelfuld regulering eller håndhævelse heraf.

Dertil kommer, at beskrivelsen af den kommende konsekvensanalyse ikke nævner, om EU overvejer dybhavsminedrift i internationalt farvand som en alternativ forsyningskilde. Dybhavsudvinding af råstoffer er særligt karakteriseret ved mangelfuld regulering⁴.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Erhvervsministeriet arbejder for at sikre, at ovennævnte problemer og potentielle løsninger på dem afspejles tydeligere i konsekvensanalysen såvel som i Initiativet og specifikt på tværs af de fire foreslåede regulative søjler. Dette vil også kunne forbedre evidensen for de overvejende positive sociale virkninger, der beskrives for initiativet (se afsnit c).

I forlængelse heraf bemærker instituttet initiativets manglende fokus på ansvarlige indkøb/leverandørstyring, som en afgørende forebyggende indsats. Konsultation af organisationer og interessenter, der arbejder med ansvarlig leverandørstyring i forbindelse med råstofudvinding, små- og storskala minedrift og forarbejdning kan potentielt forbedre initiativet i den henseende.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Erhvervsministeriet arbejder for at sikre at respekt for menneskerettigheder og ansvarligt indkøb klart indtænkes i udformningen af lovgivningsmæssige og ikke-lovgivningsmæssige foranstaltninger.

Sideløbende med dette initiativ har EU taget en række skridt til at styrke ansvarlig virksomhedsadfærd, herunder respekt for menneskerettighederne og miljøet i globale værdikæder. Det foreslåede due diligence-direktiv om virksomheders bæredygtighed

³ [Much of the world's lithium is being extracted from indigenous peoples' territories against their will - Danwatch](#)

⁴ Civilsamfundsorganisationer og forskere har dertil påpeget af der ikke foreligger tilstrækkelig viden til at identificere miljøpåvirkninger og i forlængelse heraf potentielle menneskeretlige indvirkninger på kystsamfund og befolkninger, der er afhængige af havets ressourcer for deres fødevarer sikkerhed og levebrød. Se fx: [Deep-sea mining - resource | IUCN](#) og [\(PDF\) Deep-sea mining: potential environmental, legal, economic, and societal implications - an interdisciplinary research \(researchgate.net\)](#)

(CSDDD) indebærer, at visse virksomheder fremover vil identificere og adressere negative menneskerettigheds- og miljøindvirkninger ved at gennemføre due diligence på tværs af globale værdikæder. Dette omfatter store virksomheder og med tiden højrisiko SMV'er, herunder de der er involveret i råstofudvinding. Der er derved klare links mellem CSDDD og dette initiativ, som imidlertid ikke er beskrevet af EU-Kommissionen i det foreliggende Call for Evidence.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Erhvervsministeriet arbejder for at initiativet bringes i overensstemmelse med den tilgang til due diligence, der er skitseret i CSDDD, for at sikre, at de to indsatses er kohærente og gensidigt forstærkende.

Instituttet bemærker endeligt i forbindelse med det "uudnyttede potentiale i EU's forsyning", at råstoffer der findes på EU og EU's associerede interne territorier ofte befinder sig i områder, der er beboet af oprindelige folk, hvis generelle og særlige rettigheder bør beskyttes, herunder retten til frit, forudgående og informeret samtykke.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Erhvervsministeriet arbejder for, at konsekvensanalysen og initiativet eksplicit identificerer og adresserer potentielle menneskerettighedsindvirkninger internt i EU og EU's associerede interne territorier, herunder i forhold til oprindelige folk.

Med venlig hilsen

Signe Andreasen Lysgaard

SPECIALKONSULENT